

Poština
pavšalirana.Uredništvo
in
upravnništvo
lista je
v Ljubljani
Breg št. 12.
Telefon 119.

AVTONOMIST

Glasilo „Združenja slovenskih avtonomistov“.

Izhaja vsak petek.

Celoletna na-
ročnina 50 — D
mesečna 5 — „
Inozemstvo
celoletno 100.
Posamezne
številke se ra-
čunijo po D1-25
Inserati
se računajo:
pol str. 500 D,
manjši soraz-
merno. — Pri
malih oglaših
beseda 50 p.Kaj hočemo? Lastno zakonodajo na lastnih tleh vzrastlega sloven-
skega ljudstva!

Radić v Moskvi.

O bivanju Štefana Radića v Moskvi in o njegovih namenih, ki jih baje namerava doseči z rusko pomočjo, so poročali razni jugoslovanski, Radiću seveda silno nasprotni listi naravnost neverjetne stvari. Tako na debelo se niso še nikdar lagali kot to pot. Sedaj pa prihajajo polagoma poročila iz Rusije od Radića samega, ki kažejo celo zadevo v popolnoma drugi luči. Vsebinsko enega Radićevega pisma iz Moskve je objavil tudi »Slovenec«. Ta vsebina se glasi:

»Včeraj so došla v Zagreb prva Radićeva poročila o njegovem bivanju v Moskvi, ki so datirana že petnajst dni nazaj. Eno pismo je prišlo na predsedništvo stranke, drugo pa za »Slobodni dom«. Danes je dospela druga pošiljatev pisma, v kateri Radić obširneje poroča o svojem bivanju v Rusiji. Jutri popoldne izide posebna izdaja »Slobodnega doma« v 5000 izvodih, v kateri bodo tiskani izključno članki Stjepana Radića iz Moskve. (Je bila zaplenjena, op. ur.)

V prvih pismih poroča Radić o svojih prvih vtisih v Moskvi. Na kolodvoru ga je sprejel poverjenik Čičerinov, ki ga je peljal v palačo ministrstva zunanjih zadev, kjer je Čičerin Radiću nakazal 3 sobe. V tem stanovanju je obiskal Radića Čičerin in ga pozdravil z besedami: »Hvala Bogu, da sva se končno sestala.« Ta sestanek je trajal 2 in pol ure. O sestanku poroča Radić, da so Čičerinu jako dobro znane politične, strankarske in osebne razmere v kraljevini SHS. Razgovarjala sta se o vseh državnih problemih, ki se tičejo Rusije in Jugoslavije in Čičerin se je živahno zanimal za vse zadeve vseh treh narodov v kraljevini SHS. Posebno se je zanimal za hrvatsko vpraša-

nje. Istega dne je ruska vlada priredila večerjo, kateri so prisostvovali poleg Radića Čičerin, Radek in Kalinin.

V pismu, ki ga je napisal Radić za »Slobodni dom«, poroča o 13. kongresu ruske delavske stranke, ki se je vršil od 24. do 31. maja t. l. O tem kongresu poroča Radić na podlagi stenografskih zapisnikov in pravi, da se je na tem kongresu največ govorilo o razmerju delavstva do kmetov. O tem problemu je govoril Kalinin, ki je citiral Lenineve besede: »Mi ne moremo niti misliti na to, da bi se dala delavska revolucija izpeljati brez pomoči revnih in srednjih kmetov.«

Na zborovanju komunističnih voditeljev v Moskvi je govoril tudi Radić. V Moskvi se je seznanil z vsemi ruskimi prvaki. V kakšno razmerje bi stopila HRSS napram sovjetski Rusiji, v pismu še ne poroča.

Drugo poročilo o Radićevem bivanju v Moskvi pa objavlja belgrajski list »Politika«. Poročilo slove:

»Stjepan Radić je imel v Moskvi razgovor s tamošnjim dopisnikom belgrajske »Politike«, katerega mu je rekel, da je prišel v Rusijo v študijske namene. Glede zapadnih držav je dejal Radić, da je sovjetska Rusija na zapadu Evrope še bore malo znana, kar da dokazuje poslednja senzacija govora Trockega o Dardanelah, ki ga sploh ni imel. Radić pravi, da današnji Rusiji niti v sanjah ne pride na um, da bi imela osvojevalne namene in da si ne misli prilastiti ozemlja drugih narodov. Zato da je nesmiselno govoriti o ruskem imperijalizmu.

Sovjetska Moskva pozna dobro razmere na Balkanu in se posebno

zanima za hrvatsko vprašanje. V carski Rusiji ni bilo, kakor zatrjuje Radić, niti enega diplomata, ki bi dobro poznal le eno balkansko državo, kaj šele ves Balkan. Baje je po krimski vojni vprašal ruski delegat pri razpravi o prostem prehodu skozi Dardanele turškega kolego, kje pravzaprav leži ta Srbija in kakšna dežela je to. Sovjetska diplomacija pa proučava pridno in vestno vse države in narode na Balkanu, in sicer etnografsko, sociološko in politično in s stališča narodnega gospodarstva. Še pred kratkim je bila v tem pogledu prva Anglija, ki je zaradi tega napravila najmanj pogrešk. In navzlic temu ne vedo najboljši angleški poznavci Balkana o Slovincih nič, in o Hrvatih le malo. Sovjetska Rusija pa ne zasleduje le velikih dogodkov na Balkanu, kakor kmetstvo gibanje na Hrvaškem, v Srbiji in na Bolgarskem, ampak tudi politične razmere pri manjših skupinah, kakor pri makedonskem džemijetu in Nemeih v Vojvodini. Zato pa pozna tudi popolnoma natanko vse faze kmetijskega pokreta na Hrvatskem in seveda tudi poslednjo parlamentarno krizo v Jugoslaviji. Hrvatskega vprašanja ne proučava sovjetska vlada le splošno, t. j. kot tako, ampak tudi kot činitelja jugoslovanske oziroma balkanske federacije in kot element miru in napredka ob Jadranu in ob Donavi. Radiću je neki diplomat rekel, da se hrvatsko vprašanje razteza nad štiri milijone ljudi in da ni zato za Rusijo nič manj važno kot Estonija, Latiška ali kaka druga država v njeni neposredni bližini.

Hrvatsko gibanje je izrednega pomena za kmetstvo internacijonalno, ki se je ustanovila v Moskvi sredi oktobra lanskega leta in o kateri se v Jugoslaviji ve zelo malo ali skoraj nič. Prav gotovo se ne ve, da je Ljening svojčas ob njem ustanovitvi rekel, da gre za politični dogodek svetovnega pomena, da je

stavil Zinovjev kmetiski internacijonalni kot prvo nalogo, da prepereči novo imperijalistično svetovno vojno in da njen predsednik Smirnov, ki je sam kmet, ne predstavlja zastopnika komunistične stranke v njej, ampak voditelja stranke, ki ji je popolnoma enakovredna in enakopravna.

Radića najbolj zanima, kako se v praksi izvaja v Rusiji zakonodaja in narodna samoodločba, posebno pa kako izvaja sovjetska vlada v praksi pravico kmeta do zemlje. V tem pogledu pravi, da je že skoraj vse proučil, kar je bilo tiskanega in pisanega, ker je bil že preje trikrat v Rusiji in pozna rusščino, ampak je tudi stopil v stike z raznimi voditelji in drugimi uplivnimi in dobro poučenimi politiki ruskega javnega življenja. Ne sme se pozabiti, da je Rusija še vedno svet zase in da predstavlja ogromen nacionalni, socialni in gospodarski laboratorij, ki je ustvaril revolucijo in ki se vzdržuje le z intelektualno in moralno disciplino, ki jo navadno imenujejo diktaturo proletarijata. Naravno je, da se v par tednih ne more vsega ruskega problema naenkrat proučiti in da bo moral zato ostati Radić v Rusiji še nekaj časa. V kratkem namerava iti v kraje ob Volgi in potem v Ukrajino, morda še dalje, ako bo treba.

Rusije ne smemo kot Slovani samo ljubiti, je končal Radić, ampak jo moramo tudi dodobra proučiti in jo kolikor mogoče spoznavati, in sicer današnjo sovjetsko Rusijo. In v tem pogledu morajo biti Hrvati in Srbi na prvem mestu. Zavedati se moramo, da nam je popolno poznavanje Rusije bolj potrebno, kot njej sami in imamo le v tem popolno jamstvo, da ne bo Jugoslavija kdaj kolonija in, kar je glavno, da nam ne postane lepega dne fašistovska Italija to, kar nam je bila imperijalistična Avstrija. — O sedanjem razmerju do po-

LISTEK.

54

Kmečki punt.

Hrvaško napisal Avgust Šenoa.

„Za božjo voljo, kaj je?“ zavrešči Lolička. „Kaj?“ prekipe Tah, „ali vidiš onega tam na vislicah? Zatožil me je. Kmet me toži. Ali čuješ, kroker? Mojo glavo hočejo — mojo glavo!“

„Ali ste ob pamet, gospod?“ se prestraši Lolička.

„Jaz?“ se je stavec zakrohotal. „Jaz sem zdrav in pri zdravi pameti. Kralj me kliče pred sodišče, kjer se sodi kri za kri. Oh! Izza plota pošiljate svoje strele na mene, strahopetni bogovi. Stopite sem! Tukaj sem! Vaša črviva pravda se bo razletela ob moji duši, kakor turška svinčenka ob mojih jeklenih prsih!“

Naglih korakov je Tah pohitel v gornje prostore. Na pragu ga je pričakoval sluga, bled in ves prepaden.

„Ali se je mladi gospod Gabrijel vrnil iz Zagreba?“ je gospodar mračno vprašal.

„Ne milostni gospod,“ je sluga odgovoril, „toda gospa — — —“

„Pusti me, idi!“ je Tah zamahnil z roko in nehoti krenil proti spalnici svoje žene. Skozi okno je sevala mesečina. Tah je obstal na pragu. Gospa Helena se je zdržnila, šinila kvišku in polmrtvo lice okrenila proti možu. On pa se je stresel in klonil. Helena je izbulila vročične oči v Taha, snela s prsta poročni prstan, zavreščala: „Proklet bodi, prešestnik!“

Naj te Arlandova Dora zadavi!“ in vrgla prstan možu pred noge.

Prstan je zazvenel po kamenitih tleh, gospa se je z obema rokama zgrabila za prsa, zahropila, odprla usta, dahnula in padla mrtva vznak. Njega je zazeblo. Čudna luč je trepetala na licu mrtve in po Dorini sliki; zdelo se je, da se Arlandovica zlobno smeje, zunaj pa so vikali skovirji: „Kri za kri! kri za kri!“

Vsa kraljevina je začudeno zastrmela. Tah — silni vsemogočni Tah — je bil pozvan zaradi zločinstva pred kraljevsko sodišče. Namestnik kraljevskega nadzornika Mihael Merey je s pismom pozval kapitel zagrebške stolne cerkve, naj pošlje svojega kanonika kot vere dostojno pričjo in izbere kakšnega kraljevega človeka, da se preiščejo vsa zločinstva, razbojništva, umori in nasilja, ki jih je zakrivil gospod Franjo Tah, vrhovni konjušnik kraljev. Kapitel se je pokoril kraljevi zapovedi in je kot kraljevega človeka izbral podžupana Gašparja Družkovića iz Druškovca, izmed kanonikov pa Franja Filipovića, da bi kraljevi svetlosti odkrila vsa tiranova zločinstva. Velikaši so se preplašili, manjše plemstvo se je skrivoma smejalo, kmetje so si oddahnili, ban Drašković je mignil z rameni in ves svet se je čudil, da je na svetu še pravica, toda sredi tega splošnega čudenja je Franc Frankopan rekel prijatelju banu Draškoviću:

Vi se čudite, prespoštovani prijatelj, odkod je prišla ta nepričakovana strela. Dobro. Poslušajte me! Zaradi politike ste hoteli Taha zaenkrat ščititi, dasi vem, da ste siti njegovih zločinov. Kajpak, kar je prav je prav, to je tudi

moja politika! Jaz sem mu podkuril pri kraljevem dvoru — temu volku s Susjeda. Vem vse, kaj je zagrešil. Upravitelj Grdak je pošten človek in ko mi je začel naštevati vse Tahove grozote, pa mi je prekipela kri. Z lastnimi očmi sem videl, kako Turek zemljo pustoši in ljudstvo zatira, toda verujte mi, da nekršćeni pogani niso slabši od Turka. In kako naj ljudstvo ob enem z nami brani to našo domovino, ko vidi, kaka krivica se mu godi pod pravično kršćansko gospodo; kako si naj ljudstvo ne želi, da pride brez prelivanja krvi pod Turka? Jaz sem vojak, odkritosrčen, moja duša ne prenaša tega trinoštva, zato sem pregovoril kralja po svojih prijateljih, da naj ukaže preiskavo.“

„Ej, plemeniti moj prijatelj,“ se je škof nasmešnil, „ali res mislite, da se jaz ne bi rad rešil te kuge, tega nepoboljšljivega grešnika, ki predrzno skruni božje svetinje? Nikdar ne bom pozabil, kako grdo je ravnal s starem župnikom in kako je z oboroženo roko vdrl v božji hram. Tako mi moje vere, tudi mene boli srce zaradi ljudstva. Toda ljudi na kraljevem dvoru vse predobro poznam. Danes so taki, jutri drugačni. Tah ima na dvoru mogočne prijatelje, v saboru ima pred plemiči večino, turška nevarnost nam čepi za vratom in naša prva skrb mora biti, da obranimo deželo pred sovražnikom kršćanstva. Tudi jaz bom poskrbel, da pretrgamo močne vezi med Tahom in dvorom in da mu odtujimo domače plemstvo. Pri tem pa je treba previdno ravnati in čakati ugodne prilike. Vi greste kar naravnost. Toda pazite, da se vaš goreči meč ne bo razletel, na trdi lobanji Tahovi, na ščitu njegovih mogočnih prijateljev.“ (Dalje prih.)

ložaja v Jugoslaviji ni hotel dati Radić nikakega pojasnila in tudi ne o svojih nadaljnjih ciljih. Rekel je, da misli iti potem v Francijo.

Ta poročila se glase vse drugače kot pa tiste bedarije, ki jih je trosil o Radiću v svet n. pr. »Slovenski Narod«.

Zaradi popolnosti pristavlja-

mo še, da je po poročilu zagrebskega »Hrvata« v Moskvi tudi več Srbov — glej dopisnika »Politike«, s katerim se je Radić razgovarjal —, ki bi radi Ruse premamili za svojo, Hrvatom in Slovencem nasprotno politiko. Sedaj nam bo tudi razumljivo, odkod tisto brezmejno sovraštvo do Radića v vladnih krogih. Strene jim meša, pa prav močno...

Umori kot politično sredstvo.

V Rimu je bil zavratno umorjen socialistični poslanec Mateotti. Storitve so baje že prijele, toda trupla umorjenega poslanca še vedno niso našli. Umorili so ga odlični pristaši vladajočega fašizma, a v umor so zapleteni tudi odličnejši člani te stranke in visoki funkcionarji državne uprave.

Odkar je v Italiji nastopil fašizem, so politični umori na dnevnem redu. Te umore ni zasledovala ne administrativna ne sodna državna oblast. Mnogo delavskih domov in združnih podjetij je bilo zadnja leta ob belem dnevu požganih, krivec pa ni nihče preganjal in kaznoval. Zgodovina fašizma, ki je samo zunanja krinka revolucije veleburžuazije in velekapitala proti obstoječi takozvani zakoniti varnosti in pravemu redu, je zelo krvava. To zakonito varnost in takozvani pravni red je bilo treba kršiti z nasiljem, z umori in s požigi, da se potlači in zavre preteča socialna revolucija. Ta socialna revolucija je bila sicer zaenkrat potlačena, toda kdove za koliko časa. Njeni notranji pogoji so ostali namreč neizpremenjeni. Utemeljeni so v kričečem lastninskem razmerju zemlje. Laški kmet je suženj veleposestnikov. Živi v velikem siromaštvu, je nepismen, preživlja se večinoma le z koruzo. Njegovi gospodarji, veleposestniki, ki žive v veliki razkošnosti, pa zakrivajo to veliko socialno krivico z »potrebo velikega italijanskega naroda«.

Zakaj so fašisti umorili imenovanega socialističnega poslanca? Zato, ker je menda prišel v posest nekih dokumentov, ki bi razkrili veliko korupcijo vladajoče stranke, ki bi dokazali, da se pod tvrdko »narod« in »nacija« gode in izvrš-

jejo umazane kupčijske zadeve. Da se to prepereči, so nasprotnika enostavno umorili, njegovo truplo pa skrili neznano kam.

Spominjamo se, kako so pred dvema leti fašisti v Trstu prijele nekega komunista, ga postavili k zidu in ustrelili, ko so mu poprej še iztaknili oči in odrezali spolni ud ter mu ga vtaknili v usta. Ves svet je kljub veliki grozi dogodka molčal, saj je bil umorjeni le — komunist. Sedaj pa je bil umorjen izvoljeni član parlamenta. In svet se je zgrozil. Vladni krogi morajo z vso zgovornostjo dopovedovati svetu, da predsednik vlade, Mussolini, ni bil s tem dogodkom v nobeni zvezi. Na Angleškem vlada danes njena delavska stranka. Če bi njen vodja in ministrski predsednik napravil odločno gesto — bi bilo fašizma v Italiji čez noč konec, vsaj na vladnih sedežih.

Laški fašizem se bo zadušil v lastnem gnoju. Tedaj bo nastopil preobrat, o katerem danes še ne moremo vedeti, kako bo tudi končal. Morda bo laško ljudstvo veleburžuaziji in velekapitalu posojeno vrnilo po — ruski metodi.

Tudi pri nas se poskuša vladati po vzoru Mussolinija in fašistovskih metod. Tudi pri nas se to ne bo obneslo. Vsak pritisk prinaša seboj tudi odpor. Čim večji je pritisk, tem jačji je odpor. V Sloveniji že imamo svojega Mateottija: rudarja Fakina.

Da pridejo narodi do miru in medsebojnega spoštovanja, dela in blagostanja, je potrebno pustiti vsakomur, kar je njegovega in priznati mu pravico, da se ljudstvo vlada samo po načelih republikanske demokratije. Zato smo **federativni republikanci!**

Politični apostoli in politični špekulanti.

Večkrat že smo ugotovili, da je bila dosedanja politična vzgoja slovenskega ljudstva zelo pomanjkljiva in slaba. Zlasti v enem pogledu se to prav dobro vidi in opazi. V tem namreč, da so med nami zelo zelo redki takšni ljudje, ki bi za svoje politično prepričanje tudi kaj **žrtvovali**. Gosposke stranke so ljudi **razvadile**, da dobivajo časopise na pol zastonj ali časih celo brezplačno. Ljudje ne vedo, da morajo takšne »darove« zelo drago plačati na drug način, tako da odstopijo svojo politično moč gospodskim strankam, ki sejejo po načrtu neednost in politične spore med ljudstvo. Vse to zaradi tega, da ga morejo popolnoma obvladati. Tudi so pri nas zelo redki takšni ljudje, ki bi se ob raznih prilikah spomnili na svoj list in tu pa tam darovali vsaj kakšno malenkost za njegov tiskovni sklad. Zelo redki so med Slovenci ljudje, ki bi napravili to ali ono agitacijsko pot brezplačno za idejo in za misel svojega pokreta. Nasprotno pa je med Slovenci polno takšnih ljudi, ki sicer liste radi berejo, plačati jih pa nočejo. Veliko je takšnih, ki bi vsak korak storjen v politične namene svoje stranke, najraje drago zaračunali, in preveč je med Slovenci političnih špekulantov, ki bi bili povsod in za vse takoj zraven, če bi jim to kaj — neslo.

Vse to je pri nas, med Slovenci, **tako zelo razširjeno**, da nas je lahko sram pred drugimi narodi. Vsega tega pa so krive dosedanje gosposke stranke, ki so ljudstvo nalašč in namenoma **tako** »vzgajale« za politično življenje. Povsod sam

egoizem in materializem, idealov in idealnega delovanja pa tako malo! Kako redki so vneti sodelavci za dobro idejo! Le pogledimo na Hrvaško. Tam **kmečko ljudstvo ogromno žrtvuje** za svoj sedanji politični in socialni boj, za dosego pravice svoje narodne samoodločbe. Vsak kmet tam, ki zna brati, je naročnik vsaj »Slobodnega Doma«, a kmet, ki ga nima in ki ne plačuje svoji republikanski stranki prispevek za njen volilni sklad, nima nikjer pristopa v družbo svojih tovarišev. Hrvaško ljudstvo samo veliko žrtvuje za svojo republikansko stranko; zato je neodvisno na vse strani in bo ostalo zmagovito.

Glejte, tega naši Slovenci še ne poznajo. V tem oziru so precej pokvarjeni, ker jih ni nihče nikoli učil, da more biti njihovo pravo socialno in politično osvobodjenje le delo njih samih, **le plod dela in žrtev ljudstva samega!**

Mi slovenski republikanci zahtevamo od svojih »somišljenikov«, da store vse za svojo idejo iz **lastnega notranjega prepričanja**. Političnih špekulantov mi **ne maramo** in če se bodo kje urinili v naše vrste, jih bo treba nagnati z bičem iz našega hrama. Mi zidamo le na požrtvovalnost in idejno prepričanje naših somišljenikov. In je boljše, da nas je samo petdeset pravičnih, kot pa cela armada takšnih, ki gredo le za lastnim dobičkom. Zato mi na plačane agitatorje ne damo nič, **kajti njih delo ne more roditi v nobenem slučaju trajnih uspehov in sadov**. Od vsakega, ki hoče med nami kaj veljati, imeti med nami ugled in spoštovanje, zahtevamo

požrtvovalnega dela, apostolske agitacije in redno plačevanje naročnine za naš list. Zato gre naše zaupanje v prvi vrsti pravim poljedelcem in pravim delavcem.

Iz naše organizacije.

(Štefan Radić o naši organizaciji.)

V zadnjem »Slobodnem Domu« je predsednik HRSS, g. Štefan Radić objavil sledeče:

»Sloven. republikanska stranka kmetov in delavcev« se že organizuje po slovenskih vaseh na temelju programa, ki je v načelu in v posameznosti skoraj enak programu HRSS, samo da je skrajšan in prilagoden na slovenske razmere. Organizacija SRS (Slovenske Republikanske Stranke) se izvaja brez krika, toda zelo živahno in uspešno. In sedaj že vse gosposke stranke in tudi Koroščeva ljudska stranka napadajo republikance ne le ostro, temveč pogosto tudi zelo **grdo in neupravičeno**, a radikalski in batinaški listi uživajo pri tem, kako je bojda Radić zakuril duhovniku Korošcu. Zato je potrebno, da pristaši HRSS in osnovevalci SRS poznajo sledeči vrlo važni politični dogodek, ki se je zgodil na večerji seji Narodnega Vijeća v Zagrebu dne 20. novembra 1918., ko bi moral biti po tajnem sklepu Pribičevićevih pristašev predsednik HRSS na Markovem trgu linčan (to je od ljudstva raztrgan). Ko so videli, kaj se pripravlja, so se umaknili vsi člani Narodnega Vijeća, a govoril je samo socialist Srb Korač in za njim Slovenec dr. Remec (prof. Remec, op. ur.), ki je izjavil: »V imenu celokupnega slovenskega naroda izjavljam, da smo tudi Slovenci republikanci in da se v tem popolnoma strinjam z gospodom Radićem!« Ko je na to prisotni Slovenec, dr. Kramer, ki je Pribičevićev demokat, počel glasno mrmrati, je predsednik seje jezno vprašal dr. Remca (prof. Remca, op. ur.): »Kako morete govoriti bojda v imenu vsega slovenskega naroda, ko že tu čujete od slovenske strani protest proti svoji izjavi?«

Na to dr. Remec (prof. Remec, op. ur.) drugič vstane in reče: »Popravljam svojo izjavo in pravim, da je 99 odstotkov slovenskega naroda za republiko!«

Somišljeniki! To dobro premislite. Le kdor je takšen, bodi iskreno pozdravljen med nami in prišel bo čas, ko prejme za svojo požrtvovalnost tudi pravo priznanje!

Dr. Francè Debevec:

Naša inteligenca.

Sine ira et studio mora vsak naš trezen in razumen človek priznati, da je povprečna vrednost naše inteligence skromna. Kakovost našega izobraženstva, pojmujoč ta izraz v vsakdanjem pomenu, presojamo najboljšje potem, da ocenimo najprej prirojene duševne zmožnosti, nadalje, da kritično pretehtamo, s kolikim naporom lastne volje so posamezniki svoje iz zibelko položene talente izkoristili in pretvorili v trajno aktiven kapital. Ali da navajamo Gregorčiča, ki pravi: Le tisto omiko jaz štejem za pravo, ki voljo zadava, srce in glavo. V tem izreku so kritični vidiki naštetih bolj poljubno, toda tudi pesnik misli pod besedami srce in glava prirojene ter sčasoma bolj in bolj se udeležujoče duševne moči, ki se javljajo umsko in čuvstveno.

Koliko dragocenih biblijskih talentov poklanjajo slovenske matere svojim ljublim novorojenčcem? V tem pogledu smo lahko ponosni. Zakaj tako umstveno kakor čuvstveno naši mali deci podarjeni duševni kapital kot potnina skozi življenje dosega in presega povprečno svetovno ljudsko mero. In kar je posebno važno: ta glavni splošno ne vsebuje opasnih ekstremov, niti umstvenih (klasičen primer: Židje), niti skrajnosti na polju čuvstvovanja.

Če bi vajeti naše lastne dobre volje dovolj jako in povsod, kjer bi bilo nujno potrebno, gonile in vodile svoj stroj razuma ter pri tem brzdale in vzdrževale v ravnotežju

nevarne čuvstvene ekstreme, bi mogel naš mali narod postati miniaturn vzorec za mnoge narodne skupine.

Žal temu ni tako. Težko je z gotovostjo reči, ali nekaj resnice je na tem, da se narava Slovana kljub obilici svojih duševnih zmožnosti jako težko odloči za uspešno produktivnost. Toda naj bo temu vzrok ta ali oni, zlata resnica je, da moramo in moramo pestro množico svojih duševnih sil, čeprav se te glede učinka bolj ali manj križajo, uspešno upravljati in izkoriščati le z jakim naporom svoje volje, to je pa edino mogoče preko značajnosti.

Neznačajnost oziroma plitka značajnost je poglavitna napaka in duševni nedostatek naše inteligence. Vsi drugi več ali manj upravičeni očitki (pomanjkanje ponosa, površnost, naivnost, prevelika skromnost in nesmisel za odločna dejanja, posnemanje tujih navad ter omalovaževanje lastnih posebnosti itd.) so ali v tesni zvezi s šibkostjo značaja ali pa se tako izrazito ne udeležujejo.

Značajnost bi predvsem mogla nuditi našim po svoji naravi bolj ponižnim ljudem krepko odločnost in samozavest, ki jo zlasti pri naši inteligenci tako zelo pogrešamo. Neke vrste pogum, imenovali bi ga korajžo sugestirane ponižnosti, moramo opazovati le tam, kjer višje moči te ali one vrste nudijo svojo strastno zaščito. Nasilje, ki smo je n. pr. v zadnjih dneh imeli priliko videti v vsej ostudni goloti, je sko-

»Pravi : FRANCK : z mlinčkom« zahvaljuje svojo splošno priljubljenost izvrstnemu aromu in prijetnemu okusu ter svoji izdatnosti in tečnosti.

Nakup gozdov, desk, tramov in drv. Zaloga trboveljskega premoga in drv. Prodaja na debelo in drobno. - Plačljivo tudi na obroke.

DRUŽBA ILIRIJA
Ljubljana, Kralja Petra trg 8.
Telefon šte. 220.

K. Widmayer - Pri „Solncu“

za vodo. Priporočam: Raznovrstno perilo, svilnate in druge robce, šerpe. Manufakturno blago, obleke, predpasnike. Vso opravo za novorojenčke, majo in nogavice domačega izdelka. Venčke in šopke za neveste in birmanke; kovtre, abtake (peče)! Na debelo primeren popust.

FR. SLOVNIK
LJUBLJANA, Stari trg 2.

priporoča po najnižjih cenah svojo zalogo izgotovljenih oblek in manufakture. Obleke po meri se točno izvršujejo.

Antikvarijat, knjigarna
HINKO SEVAR
Ljubljana, Stari trg 34

kupuje in prodaja različne knjige v vseh jezikih po ugodnih cenah.

THE REX CO
LJUBLJANA, GRADIŠČE 10.
Telefon šte. 268.

Najboljši pisalni, razmnoževalni in kopirni stroji.
VSE PISARNIŠKE POTREBŠČINE.

Naročajte in širite
„AVTONOMISTA!“

Nove lepe slovenske knjige!

Ravnokar so izšle nove knjige:

Regina Povest G. Kellerja, poslovenil dr. Joža Glonar. Cena Din 5.—

Občinsko dete

Srbska vaška povest, spisal Branislav Nušić. Poslovenil Cv. Golar. — Cena dinarjev 15.—.

Zeleni kader

Povest iz viharne dni našega narodnega osvobajanja. spisal Ivan Zorec. — Cena Din 14.—

Poštnina Din 1.—
Tiskali in založili

J. Blasnik nasl., Ljubljana
Breg št. 12.

Vse knjige se lahko naroče po dopisnici.

Knjige so res lepe in za ljudstvo zelo primerne in zabavne.

Nadalje priporočamo politične študije prof. dr. Drag. Lončarja, ki so izšle v knjigi pod naslovom

„Politika in zgodovina“

Tudi ta knjiga je izšla v založbi tiskarne

J. Blasnik nasl., Ljubljana
Breg št. 12.

Kdor se zanima za politična vprašanja in za boj za avtonomijo Slovenije, naj to knjigo bere!

Cena Din 30.—.

IVAN JAX IN SIN

Ljubljana, Gosposvetska cesta 2.

Šivalni stroji z 10-letno garancijo!

Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu. Ustanovljena leta 1867.

Došlo je ravnokar večje število strojev za vsako obrt.

Vezenje poučuje brezplačno. Pisalni stroji „Adler“ in „Urania“.

Kolesa iz prvih tovarn: Dürkopp, Styria, Waffennrad in motorete na prvo kolo.

Cenik zastoj in franko!

Franc Szantner

Ljubljana, Šelenburgova ul. 1

trgovina čevljev in specialna tvrdka za ortopedična in anatomska obuvila

sprejema

vsa naročila po meri in popravila.

MERAKL

barve, mastila, lake, kit, emajle, kistove (čopiče) in zajamčeno čisti firneš najboljše kakovosti nudi

Medić-Zankl

družba z o. z.

Maribor, Ljubljana, Novi Sad,
podružnica. centrala. skladišče.

Tovarne:

Ljubljana - Medvode.

Naznanilo.

Cenjenim interesentom naznanjamo, da smo svoj vodovodno-inštalacijski oddelek razširili, tudi inštalacijo centralnih kurjav, parnih kuhinj in sušilnic. Kakor za vse druge oddelke, razpolagamo tudi za centralno kurjavo s prvovrstnimi monterji ter izkušenim tehničnim vodstvom.

Naročila se izvršujejo točno, solidno in po najnižjih cenah.

„Jugometalija“

P. Z. Z. O. Z.

splošna kovinarska industrija

Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 18. - Telefon 729.

Edini tihi pisalni stroj

L. C. Smith & Bros

Mod. 8, brez najmanjšega ropota.

Zastopstvo:

LUDOVİK BARAGA

Ljubljana, Šelenburgova ulica 6./I.

Zadružna banka v Ljubljani

Brzjavlj: Zadrubanka.

Aleksandrova cesta šte. 5.

Telefon šte. 367.

Vplačani kapital Din 3,000.000.

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje

Trgovska banka d. d., Ljubljana

PODRUŽNICE:

Maribor, Novo mesto,
Rakek, Slovenjgradec,
Slovenska Bistrica

Dunajska cesta 4. (v lastni stavbi)

KAPITAL IN REZERVE DIN 18,300.000.—

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.

Brzjavlj: Trgovska

Telefoni: 139, 146, 458

EKSPOZITURE:

Konjice,
Meža-Dravogr.,